

GERDA RYSELIN

**BERÄTTAR OM SIN RESA
TILL CUBA**





Skådespelerskan
Gerda Ryselin-Londén

Direktör
Kurt
Londén



GERDA RYSELIN

BERÄTTAR OM

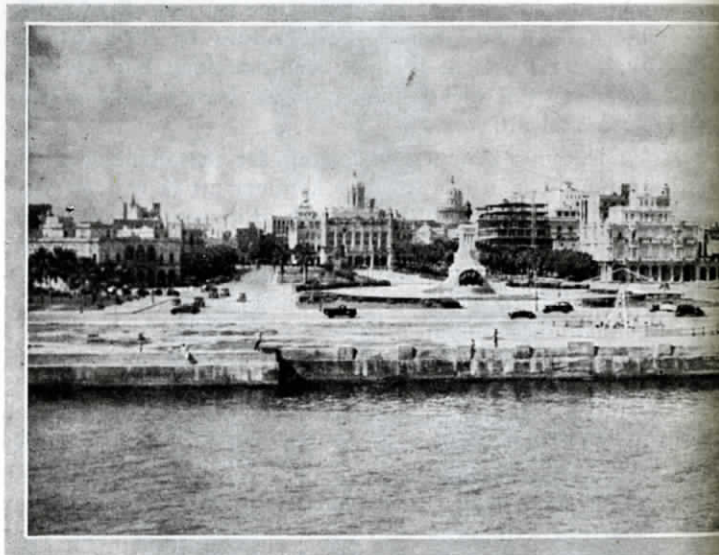
ljumma vinden, såg ljusen lysa från staden och palmerna avteckna sig i månskenet, föreföll oss allt som en dröm, och det var med spänning man avvaktade gryningen. Och sagolik var den syn som mötte oss när vi stävade in. Båten lägger till i en djup vik inne i själva hjärtat av staden, så man hinner se en hel del av den innan man når kajen, Vitskimrande, med stora praktfulla och samtidigt eleganta byggnader ligger den där i det strålände solskenet. Mörka och färggranna var däremot människorna som vimlade på gatorna. Cu-

I Astras julnummer senaste år relaterades historien om hur direktör Kurt Londén för något år sedan lyckades uppspåra för honom dittills okända släktingar, Ella och Conrado Skarbrevik, bosatta i Havana. Kontakten ledde bland annat till en inbjudan för direktör Londén och hans fru, skådespelerskan Gerda Ryselin, att gästa herrskapet Skarbrevik på Cuba.

I april detta år kom resan verkligen till stånd, och i juli återvände paret Londén från den intressanta färden. Sina intryck skildrar fru Gerda Ryselin på begäran beredvilligt för Astras medarbetare.

»Vi hade förmånen att få resa över med den göteborgska Broström-linjens M/S »Sparreholm», ett kombinerat last- och passagerarfartyg» börjar hon. »Den har endast fyra hytter — men vilka hytter!! Vi hade det fullkomligt kungligt med eget badrum och alla rackrier, och maten var som en dröm. Det var däremot inte vädret. Vi hade inbillat oss att vi redan efter några dygn skulle kunna skruva oss i sommarkläder och ha det varmt och skönt, men därav vart intet. Tvärtom var det både kallt och ruggigt så snart man kom ut på Atlanten, och man fick en viss respekt för det mäktiga havet efter en sju dagars storm, där vindstyrkan var uppe i ända till 12 Beaufort. Men intressant var det att styra mellan Färöarna i rykande storm och se de höga klipporna Stora och Lilla Dimon endast ett femtiotal meter från fartyget. — Det var först när vi närmade oss Floridas kust den efterlängtnade värmen och lugnet äntligen mötte oss, och då vi passerade det vackra Miami med sina bländande vita hus och de otaliga lustjakterna kretsade omkring oss, glömde vi stormen och källden och kände att vi begynte närma oss vårt drömda sagoland.

Vi anlände till millionstaden Havana (eller Habana som det egentligen heter) sent en afton, men fartyget fick inte löpa in i hamnen förr än tidigt följande morgon. Natten tillbringade vi på redan utanför, och när vi kände den



Havana, som kallas »den vita staden»

banerna själva är ju ättlingar av de spanska erövrarna och spanska är det officiella språket på ön. Men avkomlingarna till de forna negerslavarna är också talrika, och blandrasen uppvisar alla nyanser hudfärg från svart till ljusaste bronsbrunt. Männens klädsel är högst pittoresk och okonventionell och består av ljusa benkläder och ett slags färgglad linnerock kallad guayabera. Temperamentet är också sydländskt, och det var ett skrik och oväsen och stohej som genast förrådde att man kommit till ett hetare luftstreck».

Vad man även fäste sig vid, påpekar fru Ryselin, var bristen på social jämnstrukenhet. Man såg de elegantaste och mest välklädda damer och herrar och de mest primi-

M SIN RESA TILL CUBA

livt klädda individer, liksom de magnifikaste privathus omväxlande med de eländigaste kyffen. »Men i det varma klimatet spelar kanske komforten inte så stor roll som här hemma», säger fru Ryselin, »och till livets nödtorft fordras mycket mindre än i vårt vargaland.»

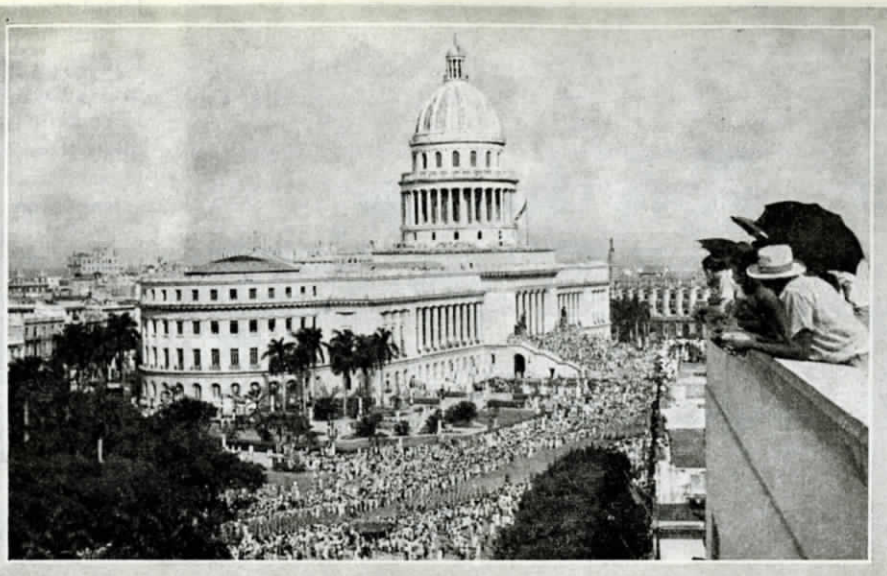
»Var hettan besvärande?» inskjuter intervjuaren.

»Det kan jag inte påstå. Det var varmt men inte out-härdligt. Arstiden var ju inte heller den allra hetaste.»

»Näväl», fortsätter fru Ryselin, »vi bodde i Havanas förnämsta hotell, Nacional, som ligger vid den vackra strandpromenaden Malecon, och där hade vi det underbart med eget badrum och så vidare. För övrigt», tillägger hon småleende, »har jag aldrig sett så välvårdade människor som i Havana, beroende på att man badar och duschar ideligen under dagens lopp. Och så klär man alltid om sig till middagen. På fester, konserter och teatrar är herrarna vitklädda — inte i skrynkliga linnekostymer, utan i något slags välsittande tropiksmokingar. Damerna är utomordentligt eleganta. Som helt unga är de vackra och slanka och gracila, men blir ganska tidigt feta. Dock för de sig med så mycken värdighet och grace, att deras fyllighet inte blir fränstötande utan snarare tvärtom. Dessutom lär de cubanska herrarna uppskatta denna yppighet, och damerna snarare framhäver än motarbetar den.»

»Kom ni i sällskapslivet i kontakt med infödda cubaner?»

»Också det. Men vi rörde oss naturligtvis rätt mycket inom den talrika skandinaviska kolonin. Speciellt var svenska ministern Eric Wisén — som även bevakar Finlands intressen — och hans fru mycket älskvärda, och vi gästade ofta deras charmant hem. Men det finns i Havana flera svenskar i ledande ställning, representerande stora svenska affärsföretag, skandinaviska konsuler m. fl.» Och fru Ryselin visar leende ett klipp ur societetsspalten i »The Havana Post» som skildrar en fest vilken till de finländska gästernas ära gavs av herrskapet Skarbrevik i deras hem i Miramar, en av Havanas villastäder, och varvid det utom en utsökt materiell välfägnad bjöds på sång av den svenskpersiska operasångerskan Isabel Ghasal och där även herrskapet London med sång bidrog till



El Capitolio i Havana

underhållningen. Kvällen slöts med dans till tonerna av »La Luna» orkestern.

»Dansade och sjöng man överhuvudtaget mycket på Cuba?»

»Ja, människorna föreföll att älska musik, och alla kände till Sibelius. Jag blev alltid ombedd att föredra hans sånger. Också svenska och finska folkvisor ville man gärna höra, och så hade jag instuderat några spanska sånger, vilket naturligtvis slog mycket an.»

»Och hurudana var människorna, speciellt de äkta cubanerna?»

»Oerhört älskvärda och artiga med ett angenämt, belevat uppträdande och en air, som håller på att försvinna i det demokratiserade Europa. De väver gärna in komplimanger i sitt tal. Det dansas mycket på alla fester och ingen förefaller att besväras av hettan. Damerna har sina solfjädrar, som de hanterar med mycken grace. De unga flickorna är strängt hållna och får aldrig röra sig ute i sällskapslivet utan duenna. — På oss nordbor gör de cubanska hemmen kanske ett något spartanskt intryck — till och med när exteriören är magnifik — de amerikanska heminredningarna däremot är mera i vår smak, hemtrevliga och vackra. Gungstolen spelar en stor roll i de cubanska husen, och på altanerna och genom de öppna dörrarna ser man ofta människor sitta och gunga.»

»Hur länge vistades ni i Havana?»

»Första gången en vecka, som fylldes av intensivt sällskapsliv. Men så förde vårt värdsfolk oss till en badort, Varadero, kallad Cubas riviera och belägen på öns nordkust österom Havana. Där hade en villa, tillhörig en amerikansk miljonärsfamilj, vänner till Skarbreviks, ställts till dessas förfogande. Uppassade av åtta kubanska tjänare levde vi där under två veckors tid ett behagligt lyxliv. Bland annat fick vi njuta av de härligaste frukter och stifta bekantskap med sådana cubanska specialiteter som ananas, mango, papaya, aguacate o.a. Villan omgavs av en sagolik trädgård där Hibiscus, Bougainvillia, flamboyantträd och andra exotiska växter blommade. Solnedgångarna över havet var ett skådespel som man aldrig glömmer, och inte heller de sammetsmörka nätterna med sin stjärnbestrodda himmel. Villan hade en egen beach, d.v.s. sandstrand, och dess snövita sand bildade en



Havana, som kallas »den vita staden»

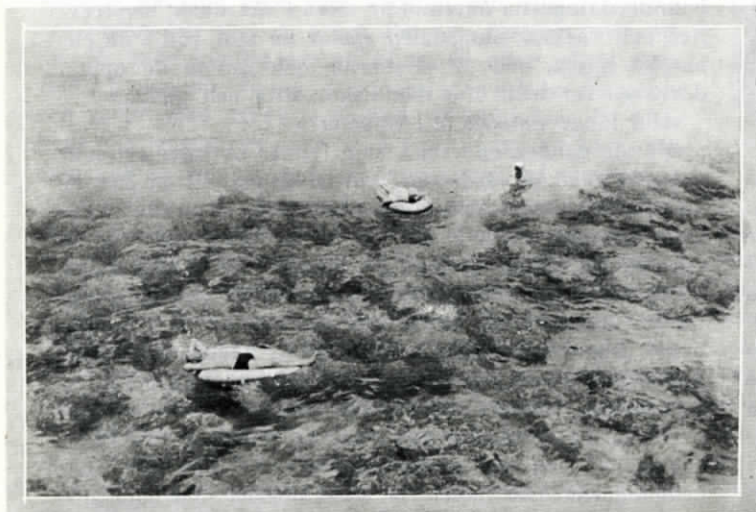


Villan Xanadus sedd från trädgården

vacker kontrast till det intensivt blågröna vattnet och den höglå himlen. En stor del av dagen tillbringade man i vattnet. Man låg och flöt på gummimadrasser, och försedd med ett slags glasmask kunde man dykande i det genomskinligt klara vattnet studera den intressanta undervattensvegetationen och det brokiga djurlivet. Det var ett nöje som speciellt min man mycket uppskattade. Golf spelade han också på Xanadus — som stället hette — ypperliga golfbana. För övrigt besökte vi de små originella kubanska restaurangerna, sammanträffade med andra gäster vid badorten, dansade och sjöng tillsammans med dem och gjorde bilfärder i trakten.

Det kubanska landskapet är mycket kuperat och består av gröna kullar överströdda med grupper av Royalpalmer och andra träd, till exempel Catalina trädet med dess granna blommor, och mot denna skarpa grönska avtecknar sig effektivt den egendomligt brunröda åkerjorden.»

Sedan följde åter två veckor i Havana, som egades åt »sight-seeing». Herrskapet Londén besökte



Man ligger och flyter på gummimadrasser. Observera det klara vattnet som låter bottnen synas

bland annat tobaksfabriker och sockerraffinaderier — socker, bomull och tobak är ju som känt Cubas förnämsta produkter. Men tobaksfabrikerna blev en besvikelse för fru Ryselin: hon hade väntat sig att få se sköna arbeterskor av Carmen typ — men till alla cigarrökarens missräkning förråder hon nu, att cigarrerna nästan uteslutande rullades av män.

Kapplöpningarna, som är mycket eleganta och gouterade tillställningar besöktes även, och det nationella cubanska bollspelet »jai-alai» likaså. Också teatrar och konserter stiftade man bekantskap med. De fasta scenerna var mest av varieté- och revy-typ, men spanska teatertrupper med hög konstnärlig nivå gästspelade ofta i Havana, amerikanska ensembler likaså. En utmärkt filharmonisk orkester fanns i staden och internationella artister av hög klass låter ofta höra sig där. Bland annat var fru Ryselin i tillfälle att höra Marian Anderson och Tito Scipa.

»Nattklubbarna spelade en stor roll i nöjeslivet»,

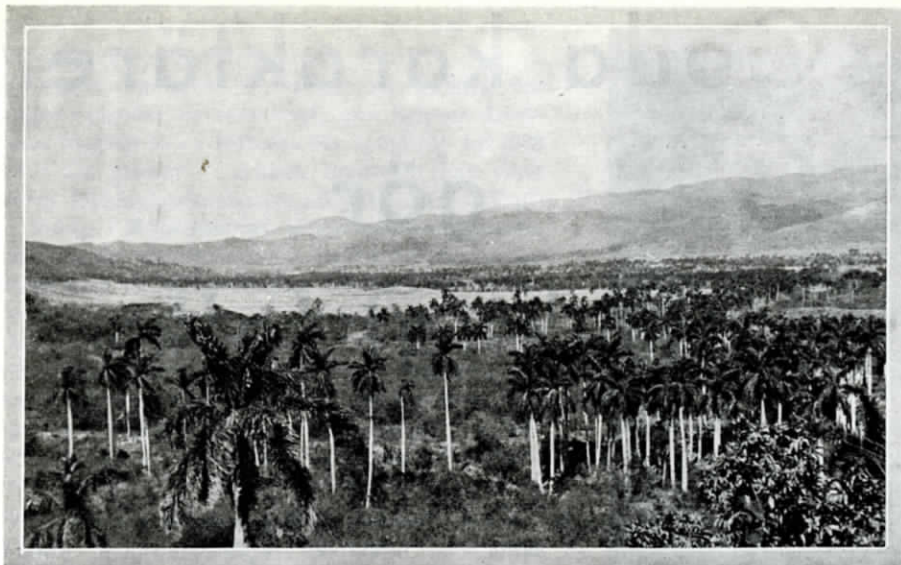


— och från havet

berättar hon vidare, »och Havana är känt för att ha världens flottaste nattklubbar, sådana som till exempel »Sans Souci» och »Tropicana», som är helt omgivna av trädgårdar. Man sitter under höga Royal palmer och andra tropiska växter, vita svanar simmar i vackra dammar, eldiga kubanska orkestrar i färggranna dräkter spelar, temperamentsfulla negersångare tjuvar publiken med sin eggande sång, exotiska danspar uppträder i den mest otroliga strålkastarbelysning. Och tillsammans med stjärnhimlen därovan smälter allt samman till en fascinerande helhet.»

Fru Ryselin nämner även att herr Skarbrevik är innehavare av ett stort varuhus i Havana samt i samband därmed av en fabrik som tillverkar allehanda bijouterier och galanterivaror. Fru Skarbreviks hobby är snäcksamlingar och färgfotografering. Under sitt besök i Sverige för ett år sedan gjorde hon en svensk färgfilm som blev prisbelönad i Havana.

Efter sammanlagt fem veckor på Cuba begav sig herrskapet Londén med flyg till New York — men därom en annan gång. Fru Ryselin medger att det kändes litet kusligt att flyga den långa vägen, spe-



Typiskt landskap på Cuba



Ombord på Drottningholm. Fru Ryselin och mr Batt, en amerikan på väg till rationaliseringskongressen i Stockholm



Den populäre negersångaren Bola de Nieve, som uppträdde på nattklubben Tropicana

ciellt med tanke på de många olyckor som inträffat just då. Men allt gick ju bra och var oerhört intressant.

Hemfärden skedde med Drottningholm. Det blev många konserter ombord, där både fru Ryselin och hennes

make lät höra sig och där man gjorde många intressanta bekantskaper. Och så var den oförgätliga resan ett minne blott — men ett minne för livet!

I. Q.

Loretta

rekommenderar

SKINFOOD (nattcrémé)

VANISHING (dagcrémé)

samt vårt efterfrågade

PUDER